

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

27. Yaşama Dönemi'nde sunmuş olduğum; 2/852; 2/875; 2/911; 2/918; 2/920; 2/926; 2/927; 2/929; 2/930; 2/931; 2/932; 2/933; 2/934; 2/935; 2/936; 2/937; 2/939; 2/938; 2/941; 2/942; 2/962; 2/1006; 2/1007; 2/1008; 2/1009; 2/1010; 2/1011; 2/1143; 2/1230; 2/1232; 2/1423; 2/1761; 2/2042; 2/2081; 2/2095; 2/2206; 2/2326; 2/2471; 2/2582; 2/2692; 2/2737; 2/2754; 2/2843 ; 2/2878; ; 2/3080; 2/3182; 2/3328; 2/3337; 2/3359; 2/3384; 2/3655 ; 2/3859; 2/3929; 2/3995; 2/4017; 2/4203; 2/4408; 2/4415; 2/4439; 2/4563; 2/4572; 2/4582; 2/4602; 2/4627; 2/4643; 2/4696; 2/4700 2/4712; 2/4947; 2/4949; 2/4950; 2/4959 sayılı kanun tekliflerimin İçtüzüğü'nün 77 inci maddesi uyarınca yenilenmesini saygılarımla arz ve talep ederim. 26.07.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili

Erzurum Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	
Tarih: 8. Ağustos 2023		Esas No: 2/1468

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
26 Temmuz 2023
Numara:

T B M M GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
26 Temmuz 2023
No: 1256412

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10963
Tarih : 25.01.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

**“Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifi”** gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. 25.01.2021
Gereğini arz ederiz.

Mera
DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Saruhan Oluç
Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	27 Ocak 2021	Esas No: 2/3359

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
25 Ocak 2021	
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAK	
25 Ocak 2021	
No.	770211
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR	

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere emekliler 12 milyonu aşan sayılarıyla ülkenin en önemli toplumsal gruplardan birisini oluşturmaktadır. Ücretli çalışan sayısının 18 milyon civarında olduğu bir düzlemde emeklilerin ne denli önemli bir grup olduğu da izahtan varestedir.

Emeklilik; çalışmaya bağlı bir hak ve çalışma hakkının devamı niteliğindedir. Tam da bu sebeple emeklilerin sorunları çalışma hayatının sorunlarının önemli bir parçası olamaya devam etmektedir. Ömürlerinin en güzel yıllarını çalışarak tüketmiş olan işçilerin, emekçilerin yaşlılıklarını mutlu, huzurlu refah içinde geçirmesi, devletin ve toplumun onlara en temel borcudur.

Ancak 8 milyonu aşkın yaşlılık aylığı alan emekli ve 4 milyon civarındaki hak sahibiyle birlikte emekliler asgari ücretin altında bir ücretle açık sınırının da altında yaşamaktadır. Hazine katkısı ile aylık ödemeler 1500 TL'ye çekilmiş olsa da mevcut zamlar ve derinleşen ekonomik kriz karşısında, anlamsız kalmaktadır.

Emekliler 2000'li yılların başından itibaren hak kayıpları yaşamış ve yaşamaya devam etmektedirler. Bu mağduriyetlerin temel kaynağı ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'dur. 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı yasa ile emekliliğe erişim hakkı zorlaşmış, emeklilik yaşı yükselmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Bu konuda yapılan çalışmalara göre, ülkedeki emeklilerin %71'i 56 ve daha yukarı yaştadır. Emeklilik yaşının yükseltilmiş olmasıyla emeklilerin yaş ortalaması önümüzdeki yıllarda daha da yükselecektir.

Çalışan ve iş arayan emekli sayısı 2003 yılında 1,5 milyonken 2017 yılı verilerine göre 4 milyonu aşmıştır. Geldiğimiz 2020 yılında ise bu sayının çok daha vahim boyutlara ulaştığı olduğu gerçeği ile karşı karşıyayız. Yine emeklilikte yaşa takılanların sorunları çözülmemiş, saray harcamalarına aktarılan bütçenin çok daha azı ile giderilecek olan bu mesele iktidarın keyfiyetine bırakılmıştır.

Halihazırda salgın hastalık koşullarında emeklilerin yaşam hakları büyük risk altındadır. Çoğu emekli yurttaş, yaşları itibariyle hastalık bakımından riskli gruplar içerisinde yer almaktadırlar. Fakat buna karşın onlar için ek önlemler almak yerine iktidar, yasaklayıcı tedbirlerle meseleyi ötelemektedir. Evlerinde koronadan ötürü ölü bulunan emeklilerin varlığı, devletin tedbir almak yerine yurttaşını gözden çıkaran yaklaşımını ortaya koymaktadır.

Diğer bir husus da, bunca sorunun öznesi ve mağduru olan emeklilerin hak arama mücadelelerinin engellenerek seslerinin kısılmasına yönelik yaptırımlardır. Emeklilerin

kurduğu sendikalara karşı valilikler tarafından açılan kapatma davaları, mevcut sorunların çözümüne değıl, hasıraltı edilmesine dönük yaklaşımlardır.

Düşük ücretlerle geçinmeye çalışan emeklilerden ilaç ve muayene katkı payı adı altında yüklü maaş kesintileri de yapılmaktadır. Bu ise zorlu yaşam koşullarında bir de sağlıklı yaşam haklarından ödün vermeleri anlamına gelmektedir. Salgın koşullarında yaşlılara, kronik rahatsızlığı olanlara destek verilmeli, ilaç katkı payları alınmamalı, maaşları yükseltilmeli ve temel ihtiyaç maddelerine zam yapılmamalıdır. Aksi halde emekliler yaşarlarken ihtiyaçları yok sayılarak adeta ölüme terk edilmiş olacaktır. Bu nedenle yaşlılık aylıklarının ülkedeki ekonomik gidişat da nazara alınarak yeniden ele alınması ve artırılması elzem hale gelmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yapılan düzenleme ile emekli yurttaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için maaşlarında artırım yapılması öngörülmektedir.

Madde 2- Yaşlılık aylığı bağlanma oranları değiştirilerek emeklilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3-Yaşlılık aylığı alanlar arasında eşitliğin sağlanması ve hak kayıplarının giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 4- Yapılan düzenleme ile Covid-19 salgın hastalığının yarattığı olumsuz etkilerin tazmin edilmesi ve emekli aylığı ile geçinmek durumunda olan yurttaşların şartlarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin 29 uncu alt bendi “*Güncelleme katsayısı: Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son tüketici fiyatları ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının %100’ ünün toplamına bir (1) tam sayısının ilave edilmesi* 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin 29 uncu alt bendi “*Güncelleme bulunan değeri,*” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 29 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aylık bağlanma oranı %70’ tir. 25 yılın üzerindeki sürelerde her 360 gün için %2 eklenir. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Aylık bağlanma oranı ise %90’ ı geçemez.”

MADDE 3- - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici hüküm eklenmiştir.

“Geçici Madde-14 Bu kanunun 1 ve 2 inci maddeleriyle yapılan düzenlemeler; Sosyal Güvenlik Kurumu’ndan emekli aylığı bağlanmış olanlar için de uygulanarak aylıkları yeniden hesaplanır. Bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren yeni belirlenen tutar üzerinden ödemeye devam olunur.”

MADDE 4- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici hüküm eklenmiştir.

“Geçici Madde-15 Bu yasa kapsamında emeklilik aylığı almaya hak kazananlar için 13 Mart 2020 tarihinden itibaren salgın hastalık nedeniyle ilan edilen pandemi dönemi boyunca, bir aylık emekli maaşları tutarının 4 ile çarpılması ile elde edilecek miktarda ek tazminat ödenir. Ek tazminat bedelleri, salgın hastalık koşullarının yarattığı zaruret hali devam ettiği müddetçe, yılda dört kez olmak üzere ödenir. Geriye dönük ödemeler işbu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen 30 gün içerisinde gerçekleştirilir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.